

แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

Guidelines for Strengthening Cooperation Among Network Partners to Enhance the Operational Quality of the Community Justice Centers in Phetchaburi Province

กชมน สุวรรณรัตน์ และ วลัยพร ชินนศรี

Kotchamon Suwannarat and Walaiporn Chinnasri

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด วิทยาเขตเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76120

Public Administration, Stamford International University Phetchaburi Campus, Phetchaburi 76120

*To whom correspondence should be addressed. e-mail : Korchamon_17@hotmail.com

Received: 10 March 2025, Revised: 24 April 2025, Accepted: 13 June 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 2) เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 3) ศึกษากระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 4) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนเครือข่ายศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี 84 ศูนย์ เครือข่าย 4,200 คน ได้จำนวนเครือข่าย 365 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1970:725) [1] ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% และผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมจำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ one-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป

ผลการวิจัย พบว่า 1. การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก 2. กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. กระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ด้านการระดมความร่วมมือ ด้านการสนธิความร่วมมือ ด้านการสร้างภาวะผู้นำ และด้านการสร้างความถูกต้องชอบธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านการวางกรอบความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 4. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ได้แก่ 1) ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลและทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน 2) ควรสร้างระบบการรับเรื่องที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงประชาชน 3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการไกล่เกลี่ย 4) ควรสร้างระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมเครือข่ายภาคประชาสังคม และ 5) ควรมีการสร้างระบบการฟื้นฟูที่มีความยั่งยืน

คำสำคัญ : การเสริมสร้างความร่วมมือ ภาคีเครือข่าย ศูนย์ยุติธรรมชุมชน คุณภาพการดำเนินงาน

Abstract

The objectives of this study were : (1) study the level of operational quality development of the Phetchaburi Community Justice Center. (2) compare personal characteristics influencing opinions on the development of operational quality of the Phetchaburi Community Justice Center. (3) study the collaborative process among network partners with causal relationships to the quality improvement of the operations of the Community Justice Centers in Phetchaburi Province and (4) explore guidelines for strengthening network collaboration to enhance the operational quality of the Community Justice Centers in Phetchaburi Province. The Community Justice Centers in Phetchaburi Province and (4) explore guidelines for strengthening network collaboration to enhance the operational quality of the Community Justice Centers in Phetchaburi Province. The sample group used in the research consisted of 84 Community Justice Centers in Phetchaburi Province, with a total of 4,200 network members. A sample of 365 network members was determined using Taro Yamane's formula (1970: 725) [1] at a 95% confidence level and a 5% margin of error. Additionally, 12 key informants

were included. Data were analyzed using research tools in the form of questionnaires, with the results presented in percentages, means, and standard deviations. One-way ANOVA was used to compare differences among independent variables with three or more groups.

The results of the study showed that : 1. The development of the operational quality of Community Justice Centers is at a high level. 2. Respondents with different work experiences had statistically significant differences in their opinions on the development of the operational quality of Community Justice Centers at the 0.05 level. 3. The processes for strengthening collaboration among network partners-including collaboration mobilization, collaboration integration, leadership development, and legitimacy building-have a statistically significant causal relationship with the development of operational quality of Community Justice Centers at the 0.001 level. The dimension of collaboration framing has a statistically significant relationship at the 0.05 level. 4. The recommended approaches to strengthening network collaboration for improving the operational quality of Community Justice Centers include: 1) Establishing data and resource linkages among agencies, 2) Developing an effective and accessible complaint-handling system, 3) Promoting community participation in mediation, 4) Creating a support system that encompasses civil society networks, and Establishing a sustainable rehabilitation system.

Keywords : Strengthening Collaboration Network Partners Community Justice Center Operational Quality

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 68 ได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่จัดระบบกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566–2569) ที่มุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ด้วยเหตุนี้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน (ศยช.) ขึ้นทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 7,788 แห่ง ครอบคลุมทุกตำบล โดยมุ่งหวังให้เป็นกลไกในการสร้างความยุติธรรมในระดับพื้นที่และจังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนศูนย์ยุติธรรมชุมชนทั้งหมด 84 ศูนย์ มีบทบาทสำคัญในภารกิจ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การป้องกันอาชญากรรม 2) การรับเรื่องร้องทุกข์ 3) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท 4) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และ 5) การฟื้นฟูผู้กระทำผิด อย่างไรก็ตามแม้ว่าศูนย์ยุติธรรมชุมชนจะมีบทบาทสำคัญ แต่การดำเนินงานยังคงเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ เช่น ภารกิจซ้ำซ้อนของศูนย์ยุติธรรมชุมชน [2] ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในการพัฒนาการทำงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มีประสิทธิภาพ "ภารกิจซ้ำซ้อน" (redundant or overlapping functions) หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนดำเนินการซึ่งมีความคล้ายคลึงหรือทับซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอื่นในพื้นที่ เช่น ศูนย์ดำรงธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ศูนย์ดำรงธรรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรับเรื่องร้องเรียน ซึ่งทับซ้อนกับศูนย์ดำรงธรรม ภารกิจซ้ำซ้อนเหล่านี้นำไปสู่ปัญหา เช่น การใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อน ความสับสนของประชาชน และการทำงานที่ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีระบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่างชัดเจน การขาดทรัพยากรและบุคลากรเฉพาะทาง และการประสานงานกับหน่วยงานรัฐและภาคีเครือข่ายที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการให้บริการประชาชน การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน จังหวัดเพชรบุรี รายงานผลการปฏิบัติราชการของกลุ่มจังหวัดที่ 15 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 [3] พบว่าภารกิจในแต่ละด้านมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการใช้บริการของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกด้าน ดังนั้น หากขาดการวางระบบความร่วมมือที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน การบริหารจัดการจะไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายจึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทที่ภาครัฐไม่สามารถปฏิบัติงานได้โดยลำพัง ความร่วมมือในลักษณะ “หุ้นส่วน” (partnership) ระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาควิชาชีพ จะช่วยส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากร ความรู้ และกลไกในการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่อย่างรอบด้าน งานวิจัยของ Agranoff และ McGuire (2003) ระบุว่า ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในกระบวนการจัดการภาครัฐจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมความร่วมมือ (initiating collaboration) การกำหนดกรอบความร่วมมือ (framing), การขับเคลื่อนร่วมกัน (mobilizing), และการบูรณาการเครือข่าย (integrating) [4] ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “ระดับของความร่วมมือ” กับ “คุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน” นอกจากนี้ งานวิจัยของ อัครพงศ์ พงศ์ประภากุล (2564) พบว่า ความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายภาค

ประชาชนและภาครัฐในระดับพื้นที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการให้บริการด้านยุติธรรมและลดภาระของรัฐ [5] ขณะที่ สันติ เศรษฐกุล (2562) ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของภาคีเครือข่ายจะส่งผลต่อการยกระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมในชุมชน [6]

ดังนั้น การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์ยุติธรรมชุมชนกับภาคีเครือข่ายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ด้านกระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือ และ การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี โดยกำหนดตัวแปร ดังนี้

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 6) ประสบการณ์การทำงาน และ กระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย 1) การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ (Activation) 2) การวางกรอบความร่วมมือ (Framing) 3) การระดมความร่วมมือ (Mobilization) 4) การสนธิความร่วมมือ (Synthesizing) 5) การสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) 6) การสร้างความถูกต้องชอบธรรม (Building Legitimacy) [4]

ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน (Crime Control & Prevention) 2) ด้านการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน (Receiving a Complaint & Evidence of a Criminal) 3) ด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง (Conflict Management) 4) ด้านการให้ความช่วยเหลือดูแลผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม (Community & Victim Empowerment) 5) ด้านการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ และบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้พ้นโทษ (Reintegration) [7]

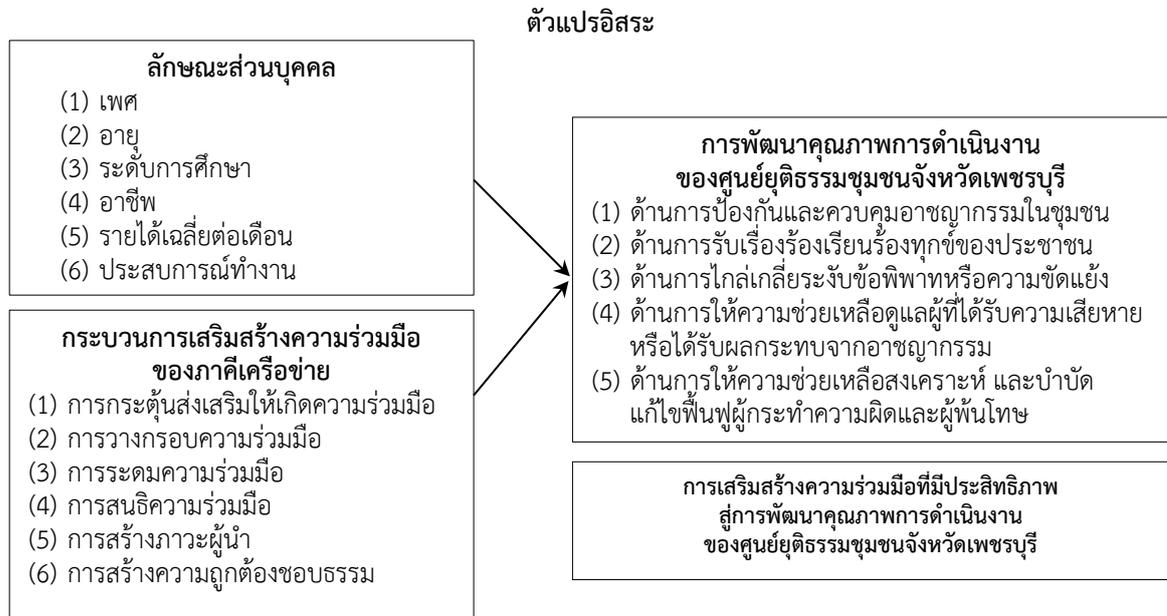
3. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครือข่ายศูนย์ยุติธรรมชุมชนในจังหวัดจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 84 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 365 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) [1] ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 คน

วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คัดเลือกในลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายภาคประชาสังคม เครือข่ายภาคเอกชน จำนวน 12 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของ Agranoff R, McGuire M. [4] การขับเคลื่อนระบบยุติธรรมชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านความเป็นธรรมทางสังคมและสร้างความสมานฉันท์ของประชาชน คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 403/2557 [7] พงศ์ธร ชาญสิทธิ์ [8] เกษร ทะวีลา [9] กลอยใจ พุฒนาค [10] สุนทร ปัญญาพงษ์ [12] ธนยศ ยันตะนะ [14] ได้กรอบแนวความคิดของการศึกษารั้วนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire Research) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย จำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างอิสระเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือวิจัยซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี และเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้สร้างแบบสอบถามที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย โดยข้อคำถามในแต่ละข้อได้ทำการตรวจสอบตามขั้นตอน ดังนี้

1 การตรวจสอบความถูกต้อง (Correctively) ทางด้านเชิงเนื้อหา รวมถึงภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถาม

2 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เทียบกับเกณฑ์คุณภาพที่ตั้งไว้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.70 -1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.70 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้ โดยจากการคำนวณหาค่า IOC ครั้งนี้ได้เท่ากับ 1.00

3 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงและเรียบเรียงให้เห็นถึงประเด็นกระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 วิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ one-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test)

2.2 วิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 กระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน คือ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1.5 \leq \text{Durbin-Watson} \leq 2.5$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเครือข่ายศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 84 ศูนย์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 365 คน สรุปผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 36-45 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานราชการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป และมีประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ลำดับที่ 2 ด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง ลำดับที่ 3 ด้านการให้ความช่วยเหลือดูแลผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม ลำดับที่ 4 ด้านการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์และบำบัด แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้พ้นโทษและลำดับที่ 5 ด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน

ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม

การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี	\bar{x}	S.D.	ระดับการพัฒนา คุณภาพการดำเนินงาน	ลำดับ ที่
1. ด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน	3.81	0.65	มาก	5
2. ด้านการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน	4.06	0.64	มาก	1
3. ด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง	4.00	0.62	มาก	2
4. ด้านการให้ความช่วยเหลือดูแลผู้ที่ได้รับความเสียหาย หรือได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม	3.93	0.63	มาก	3
5. ด้านการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์และบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและผู้พันโทษ	3.83	0.69	มาก	4
รวม	3.93	0.58	มาก	

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีแตกต่างกัน ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.824	ปฏิเสธ
อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.119	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.871	ปฏิเสธ
อาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.315	ปฏิเสธ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.250	ปฏิเสธ
ประสิทธิภาพการทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน	One way ANOVA	0.013*	ยอมรับ

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี กระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในภาพรวม พบว่า การระดมความร่วมมือ การสนธิความร่วมมือ การสร้างภาวะผู้นำ การสร้างความถูกต้องชอบธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านการวางกรอบความร่วมมือ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ดังปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

กระบวนการเสริมสร้าง ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย	ด้านการป้องกันและควบคุม อาชญากรรมในชุมชน	ด้านการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ของประชาชน	ด้านการไกล่เกลี่ยระงับ ข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง	ด้านการให้ความช่วยเหลือดูแล ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับ ผลกระทบจากอาชญากรรม	ด้านการให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิดและผู้พันโทษ	ภาพรวม
1. การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ	-	-0.200***	-	-0.119*	-	-
2. การวางกรอบความร่วมมือ	0.251***	-	-	-	-	0.111*
3. การระดมความร่วมมือ	0.301***	0.415***	0.138*	0.262***	0.285***	0.315***
4. การสนธิความร่วมมือ	0.128*	0.212***	0.203***	0.319***	-	0.202***
5. การสร้างภาวะผู้นำ	-	0.179***	0.203***	0.122*	0.249***	0.169***
6. การสร้างความถูกต้องชอบธรรม	0.276***	0.299***	0.279***	0.148*	-	0.239***

ตามวัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลและทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากเครือข่ายภาคประชาสังคมมองว่าการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชนจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อมีการเชื่อมโยงข้อมูลและทรัพยากรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบการรับเรื่องที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงประชาชน เนื่องจากการเสริมสร้างความร่วมมือในการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน การสร้างระบบที่เข้าถึงง่ายและเป็นธรรมจะช่วยให้ประชาชนมั่นใจในการใช้สิทธิของตนเอง ระบบรับเรื่องที่ง่ายและสะดวกและหลากหลายช่องทางรับเรื่อง เช่น ช่องทางออนไลน์ ควรเปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว จัดตั้งสายด่วนที่ประชาชนสามารถติดต่อได้ง่าย ช่องทางจัดรับเรื่องในชุมชน ควรสร้างจุดรับเรื่องในพื้นที่ชุมชน เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีอินเทอร์เน็ตสามารถร้องเรียนได้ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการไกล่เกลี่ย การไกล่เกลี่ยควรเป็นกระบวนการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในระดับชุมชนเพื่อสร้างความสมานฉันท์และลดความตึงเครียด มีการสร้างความรู้และทักษะในการไกล่เกลี่ย เช่น การจัดการอบรมทักษะการไกล่เกลี่ย แก่บุคคลในชุมชน ได้แก่ อาสาสมัครจากชุมชน เจ้าหน้าที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชนหรือผู้นำชุมชน เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยเข้าใจในกระบวนการอย่างถูกต้อง และมีทักษะในการจัดการข้อพิพาท รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องมือและแหล่งข้อมูล เช่น เอกสารคู่มือการไกล่เกลี่ย เครื่องมือในการประเมินความขัดแย้งหรือคำแนะนำทางกฎหมายเบื้องต้น ควรมีการสร้างระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมเครือข่ายภาคประชาสังคม โดยการสร้างระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วนในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรม ระบบดังกล่าวควรประกอบด้วยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และควรมีการสร้างระบบการฟื้นฟูที่มีความยั่งยืน การทำงานร่วมกันจะช่วยสร้างระบบการทำงานที่เป็นระบบและมีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เนื่องจากเครือข่าย เห็นว่า การช่วยเหลือผู้กระทำความผิดและผู้พันโทษควรเน้นการพัฒนากระบวนการฟื้นฟูที่ยั่งยืน โดยการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถาบันการศึกษา, หน่วยงานทางสังคม และองค์กรที่มีประสบการณ์ในการฟื้นฟู ซึ่งจะช่วยให้ผู้กระทำผิดหรือผู้พันโทษมีโอกาสปรับตัวและกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณค่า

อภิปรายผลการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมและรายด้าน มีการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีมีการดำเนินงานตามกรอบภารกิจ 5 ด้าน โดยส่งเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง มีกลไกในการร่วมกันสรรหาแนวทางที่จะทำให้ภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมกันสร้าง "สังคมที่ยุติธรรม" กล่าวคือ เป็นสังคมที่ประชาชนได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคภายใต้กฎหมายอย่างถ้วนทั่วและเป็นสังคมที่มีความสงบสุขปราศจากอาชญากรรมอันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 403/2557 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2557

เรื่อง การขับเคลื่อนระบบยุติธรรมชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านความเป็นธรรมทางสังคมและสร้างความสมานฉันท์ของประชาชน ซึ่งกำหนดกรอบภารกิจหลักของงานยุติธรรม 5 ด้าน [7] สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ธร ธัญญสิริ วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อบทบาทของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติวัฒนธรรมของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด นาร่องกระทรวงยุติธรรม [8]

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ธร ธัญญสิริ วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อบทบาทของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติวัฒนธรรมของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดนาร่องกระทรวงยุติธรรม [8] พบว่า ประชาชนที่เป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่มีเพศและอาชีพต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติวัฒนธรรมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร ทวีลา และคณะ วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในการดำเนินงานของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 [9]

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อศึกษากระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม ด้านการระดมความร่วมมือ ด้านการสนธิความร่วมมือ ด้านการสร้างความผูกพัน ด้านการสร้างความถูกต้องชอบธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และด้านการวางกรอบความร่วมมือ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ด้านการระดมความร่วมมือ ด้านการสนธิความร่วมมือ ด้านการสร้างความผูกพัน ด้านการสร้างความถูกต้องชอบธรรม ด้านการวางกรอบความร่วมมือ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กลอยใจ พุฒนาค ศึกษาวิจัยเรื่องกลไกในการสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยกลไกที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม [10] และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครกร ไชยพงษ์, วชิรวิษณุ อิทธิธนาศุภวิษณุ และนิรมล ยินดี [11] การศึกษาบทบาทและศักยภาพของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทและศักยภาพของศูนย์ยุติธรรมชุมชนเหมือนกัน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมด้านพื้นที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ปัญญาพงษ์, อัญชลี ชัยศรี, ทศไนวรรณ ดวงมาลา, วิมลศิลป์ ประจักษ์ภูมิ [12] ศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรยุคใหม่โดยใช้หลักเกษตรกรรมยั่งยืนหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการวิจัย พบว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรยุคใหม่โดยใช้หลักเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ได้แก่ สมาชิกเครือข่ายมีภาวะผู้นำ เครือข่ายความร่วมมือที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การจัดการระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ตามวัตถุประสงค์ที่ 4. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูล และทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน ควรสร้างระบบการรับเรื่องที่มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงประชาชน ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการไกล่เกลี่ย ควรมีการสร้างระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมเครือข่ายภาคประชาสังคมควรมีการสร้างระบบการฟื้นฟูที่มีความยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย กิกผล [13] วิจัยเรื่อง การขยายบทบาทและภารกิจงานยุติธรรมสู่ท้องถิ่น : ศักยภาพแนวทางปฏิบัติและขอบเขตภารกิจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนยศ ยันตะนะ วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วมที่ว่า “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน” ได้แก่ กำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่วิธีการดำเนินการที่ชัดเจนยิ่งขึ้นให้สอดคล้องและถูกต้องตามกฎหมายด้วยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่าย การดำเนินการด้วยตัวของชุมชนเอง การศึกษาดูงานหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรจัดเจ้าหน้าที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง สร้างกรอบของการปฏิบัติงานของเครือข่ายให้มีความชัดเจน นำเครือข่ายยุติธรรมชุมชนมาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครคุมประพฤติจิตอาสา การประเมินผลการปฏิบัติงานต้องอาศัย

“ความเข้าใจในบริบทสังคม” ของแต่ละชุมชน การวัดผลเชิงสัมฤทธิ์ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การขับเคลื่อนงานยุติธรรมชุมชน กันในชุมชนและระหว่างชุมชน การเพิ่มความสำคัญของการเยียวยาและการรับคืนผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม ควรจัดให้มีแผนผังและขั้นตอนระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีจุดบริการแบบจุดเดียว (One Stop Service) [14]

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ศูนย์ยุติธรรมชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรี เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนจังหวัดเพชรบุรีที่เป็นปัจจุบันให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

2.1 ด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชน ควรมีมาตรการและกิจกรรมที่ใช้ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการตอบสนองต่อเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

2.3 ด้านการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง ควรมีกระบวนการไกล่เกลี่ยที่มีประสิทธิภาพในการระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้งในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

2.4 ด้านการให้ความช่วยเหลือดูแลผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม ควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือผลกระทบจากอาชญากรรมให้กลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้

2.5 ด้านการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์และบำบัด แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และผู้พันโทษ ควรมีระบบการให้ความช่วยเหลือและการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด และผู้พันโทษที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและป้องกันการกระทำ ผิดซ้ำ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนทุกจังหวัด เพื่อเปรียบเทียบแนวทางที่มีประสิทธิภาพในบริบทที่แตกต่างกันให้เห็นภาพรวมของแนวทางการร่วมมือระดับประเทศ และนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มีคุณภาพ และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

3.2 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของหน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาเชิงนโยบายที่สามารถสนับสนุนการเสริมสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Yamane T. Statistics an introductory analysis. 3rd ed. New York: Harper and Row; 1973. p.125.
- [2] ทิคมัย ัฒญาเวส. ปัญหาภารกิจซ้ำซ้อนของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ : กรณีศึกษาศูนย์ยุติธรรมชุมชน. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 18(2), 112-130. (2563).
- [3] รายงานผลการปฏิบัติราชการของกลุ่มจังหวัดที่ 15. สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเพชรบุรี; 2567.
- [4] Agranoff R, McGuire M. Collaborative public management: new strategies for local governments. Washington, DC: Georgetown University Press; 2003.
- [5] กระทรวงยุติธรรม. การขับเคลื่อนระบบยุติธรรมชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านความเป็นธรรมทางสังคมและสร้างความสมานฉันท์ของประชาชน. คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 403/2557; 2557.
- [6] อัครพงศ์ พงศ์ประภากุล. รูปแบบความร่วมมือของภาคประชาชนในการพัฒนางานยุติธรรมระดับพื้นที่ [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2564.

- [7] สันติ เศรษฐกุล. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมชุมชนในเขตเมือง. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา; 2562.
- [8] พงศ์ธร ธัญญสิริ. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อบทบาทของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติวัฒนธรรมของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดน่านรองกระทรวงยุติธรรม. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจ และการเมืองคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 2564; 10(2): 126-146.
- [9] เกษร ทะวิลลา, สมเกียรติ เกียรติเจริญ, วิทยา เจริญศิริ, วชิรินทร์ สุทธิชัย. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในการดำเนินงานของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ว.มร.ม). 2553; 4(2): 91-101.
- [10] กลอยใจ พุฒนาถ. กลไกในการสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาอัยาศัยอำเภอในเขตภาคกลางของประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี. 2563; 12(2): 259-302.
- [11] อัครกร ไชยพงษ์, ศุภัทธญา วีระกุล. กลยุทธ์เครือข่ายยุติธรรมชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรมพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอกะเนียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 2561; 11(2).
- [12] สุนทร ปัญญาพงษ์, อัญชลี ชัยศรี, ทศไนวรรณ ดวงมาลา, วิมลศิลป์ ปรงชัยภูมิ. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรยุคใหม่โดยใช้หลักเกษตรกรรมยั่งยืนหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารวิชาการ มจร. บุรีรัมย์. 2567; 9(2): 1-13.
- [13] อรทัย กักผล, ฉัตรระวี ปรีสุทธญาณ, ปทุมวดี ลดาพรหมทอง, วุฒิสาร ต้นไชย, ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. รายงานการวิจัยโครงการนำร่องเพื่อเตรียมความพร้อมในการขยายบทบาทและภารกิจงานยุติธรรมสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม และวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า; 2554.
- [14] ธนยศ ยันตะนะ. รูปแบบการบริหารเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแบบมีส่วนร่วม. [ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]. สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์; 2561.